

Ankara, Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Sinoloji Bölümü
Tezi veren: Prof. Dr. Volfram Eberhard.

M. S. 4-5 inci ASIRLARDA ÇİN'İN ŞİMALİNDE HANEDAN KURAN TÜRKLERİN ŞİİRLERİ

Dr. MUHADDERE N. ÖZERDİM

Sinoloji İlmî Yardımcısı

M., S. 4-5 inci asırlarda Çinin şimalinde hanedan "kuran Türklerin şiirleri üzerinde şimdye kadar hiçbir şekilde çalışılmamış ve bir eser ortaya konmamıştır. Biz bu şiirlere yalnız Çin menbalarında tesadüf ediyoruz. Elimizde mevcut eserler az ve malûmat bakımından kifayetsizdir. Fakat, bu bir avuç şiir bize Türklerin ruh dünyalarının karakteristik vasıflarını geniş manada anlatmağa yardım edecektir.¹

M.S. 420 de şarkî Chin hanedanının inkırazından sonra Çin şimal ve cenupta iki hanedanın idaresi altına girdi. Bu sülâleler Sui devletinin kuruluşuna (589) kadar devam etmişti. Bu devir, Çinlilerin, yabancıların bilhassa Türklerin taarruzuna uğradıkları devirdir. Bu yabancılar, zaman zaman Çinin şimalini kendi siyasi ve kültürel hâkimiyetleri altına almışlar ve Çin medeniyetine derin tesirler yapmışlardır. Siyasî olaylar dolayısıyla daima karışıklık içinde bulunan bu devir edebiyata da tesir etmiş, bu yüzden büyük eserler vücuda gelememiştir. Böylece, bu siyasî taksim edebiyat alanında şimal (Türk) ve cenup (Çin) edebiyatını meydana getirmiştir.

Yüeh - fu'larada, bu şiirlerin şarkı halinde ve hepsinin 66 şarkıdan mürekkep olduğu, fakat çoğunun kaybolmuş bulunduğu kaydedilmiştir. Ben Yüeh-fu'lar külliyyatında ancak 24 şarkı tesbit edebildim. Bundan başka bu şiirlere nazire olarak Çin şairleri tarafından yazılan 9 şiirden başka 2 tane Ts'ih-lo, bir tane de yen (tuz) şarkısı buldum. Aynı zamanda şimalin en mühim halk edebiyatından bir parça da kahraman Mu Lah'ın sarkışıdır.²

Elimizdeki mevcut menbalardan elde ettiğimiz bu 66 şarkıya Heng-eh'ui şarkıları deniliyor³; bunlar umumiyetle iki guruba ayrılırlar: I: Chi-yü gurubu; (tercümeden mana çıkmıyor, yabancı bir kelimedir.

¹ R. WILHELM : Die Chinesische Literatur, Potsdam, 1926.

W. GRUBE : Geschichte der chinesischen Literatur, Leipzig, 1902. gibi eserlerde de şimal edebiyatından asla bahsedilmemiştir.

² Yneh-fu shih-ehi, Sung zamanında (960-1378) Kuo Mou-ch'ing tarafından yazılmış şiir kitabı.

³ Heng-ch'ui, Ufkı-üfleme, öttürme (fulütün çalındığı gibi).

Çince değildir.) 36 şarkıdır. II: Ko-ku gurubu, (tercüme edilemiyor) 30 şarkıdır. Bu iki gurup şarkı muhtelif hanedan devirlerine göre muhtelif kısımlara ayrılmıştır. Her bir gurupta kullanılan müzik aletleri bazen müşterek bazen de başka, başkadır. Umumiyetle kullanılan müzik âletleri şunlardır. Davul, fülüt, kaval, gonk, boynuz, zil, tao-pi-pi-li, pi-li, hu-chia (son üç âlet üflenerek çalınır), p'i-p'a (telli bir âlet) dir. Son 4 alet Türk müzik aletleridir. Çinliler bunları daha çok eski zamanlarda türklerden almışlar ve benimsemişlerdir.

Bu şarkıların ekserisi orduda askeri müzik olarak veyahut resmi merasimlerde kullanılır.

Bu şiirlerin tahlilinde Çinlilere yabancı, fakat bize oldukça yakın olan bir ruh âleminin akislerini görebileceğiz. Dış cephe (vezin - kafiye) itibarile ekseriyetle Çin nazım çerçevesi içine sıkışmış olan bu şiirler Türklerin iç dünyasını muhtelif cephelerde göstermiş olacaktırlar.

I. Dış cephe (vezin ve kafiye): Ekseri şiirler bir Çin vezin şekli olan 5 ter (her satır 5 kelimedenden ibaret) ve 7 ler (her satır 7 kelimedenden müteşekkil) şiir zümresi içine dahildir. Bir kısmı da 6-7, 7-3-7, 4 kelimedenden ibaret olan vezin şeklini gösteriyor. 5 ler ve 7 ler şiiri Çinde yüksek zümre edebiyatında olsun halk edebiyatında olsun çok fazla kullanılmıştır. Fakat, 6-7 ve 7-3-7 şekli Çinde yoktur. Bu vezin tarzı Türklere has bir halk vezin şekli' olarak görülüyor. Kafiye : ekseriyetle 2 ve 4 üncü satırlar kafiyelidir. Bu şekilde her kıt'a kendi başına kafiyelidir. Eski kafiye şekli de buna uygundur. Cenup edebiyatında ise her kıt'anın 1-2-4 üncü satırları kafiyelenmiş ve eski kafiye şekilleri de muntazam olarak sıralanmıştır. İç cephe: Mevzular ekseriya onların günlük hayatından alınmış ve halk tabakası temsil edilmiştir. Saray hayatının ve yüksek tabakanın rolü olmadığı, derin bir halklılık taşıdığı göze çarpar. Bu şiirlerde şairin şahsiyeti görünmez, kolektif olarak yazılmış ve bu şekilde bir ferdin değil bir cemiyetin ifadesi olmuştur.

Türk tarihi baştan başa kahramanlıklarla dolu olduğu halde, bu şiirler epopik bir mahiyet göstermekten uzaktırlar. Şimal hanedanları devrinde (m. s 420-589) hiç. bir epopeye tesadüf edemiyoruz. Bundan başka, eski devirlerde de böyle bir şekil görülüyor. M. E 100 lerde Çin menbalannda 4 satırlık bir şiire tesadüf ediyoruz⁴. Bu Hşiung-nu'ların Kansu'da mağlûp oldukları zaman acılarını göstermek için söylenmiş bir şarkıdır.

*Yen-chih-shan'ı kaybettik,
Kadınlarımızın güzelliği artık kalmadı.
CJi-lien dağlarını bıraktık,
Hayvanlarımız artık bakılmıyacak*

Bunun epopeye bir başlangıç olmadığını kolayca anlayabiliriz.

⁴. Hsi-ho Cniu-shih. (Hân devrinde yazılmıştır m s. 25. m. s. 220)

Mao'tun'un saltanat senelerine (m. e 200) ait bir monoğrafyanın uslubu bize bir epopeyi hatırlatırsa da bir Hsiung-nu yazısı mevcut olmadığından bunu anlamak mümkün plamyacaktır. Çünkü metin Çince ve nesir halinde yazılmıştır⁵.

Daha sonraki devirlerde (300 lerde) Chin vakayi-namelerinde bir çan falına tesadüf ediyoruz. Ghao hanedanı zamanında ve Chie dilinde (Hsiung-nu'larm akrabası) yazılmıştır. Şiirin tarriskripsiyonu şöyledir.

Hsü-chih ti-li-k'ang p'u-ku ch'ü-tu-t'ang

Tercümesi: *Ordu çıkar, kumamdan (p'u-ku) esir olar.*

Tabii bu satırlar da bize bir şey anlatmaz. Ancak, Türklerin çok eski zamanlarda bir nazım. san'atına vakıf olduklarını gösterir. Çin kültürünün tesiri, buna muvazi Çin nazım şeklinin inhisar ve neticede bir topluluğun ifadesi olması bunların dasitanı olmasına yer bırakmamıştır, Kahramanlık vasıfları da bu şekli senbolize edememiştir.

Bu şiirlerde dramatik bir vaziyet de yoktur. Halbuki, tiyatroya mevzu teşkil edecek parçalar pek çoktur. Fakat, Yüeh-fu'lar külliyyatında bunların temsil haline konduğundan hiç bahsedilmemiştir.

Bu şiirler arasında realist tasvirlerle işlenmiş tabiat şiirleri vardır. Aynı zamanda insani heyecan ve ihtirasın altında ezen aşk şiirleri de mevcuttur.

Bu-şiirler, dinin dar çerçevesinden uzak kalarak' esasını kaybetmeyip, tabii bir şekil ve ahenk yaratmak istemişlerdir. Türk hanedanları arasında Budizim, Taoizim, Konfüçyanizim süratle yayıldığı* halde yine onların ruh dünyalarına girmemiş, bir yer almamıştır. Şimalin en kuvvetli devleti olan T'o-pa'ların dini arasında kurt, dağ, orman kültürünü görüyoruz. Bunlarla alâkadar ilkbahar, sonbahar bayramları ve at yarışları vardır. Fakat, bu dini hadiseler şiirlerinde hiç bir şekilde yer almamış ve kıymetlendirilmemiştir, Onlar, daha ziyade milli bir karakter yaratmasını bilmişlerdir.

Elimizdeki mevcut şarkılar; Liang devri (m. s. 502-556) boynuz ve davul Heng-ch'ui şarkıları: Vatan hasretini anlatan güzel bir şiir.

Söğüt dalını koparıyorum

Yüeh-fu shih-chi

(K. 25, s. 234 a)

Ata binıyorum, kamçı kullanmıyorum,

Dönüp bir söğüt dalı koparıyorum.

Ayaklarımı sarkıtıp oturuyorum, uzun fülütümü çalıyorum;

Seyahat edenler kederden ölüyorlar..

İçimde bir tessür duyuyorum, neş"elenmiyorum,

Atınızın kamçısı olmak istiyorum.

⁵ Hsiung-nu'lar hakkında monoğrafya, W. Eberhard, Shih-chi, bahis 110.

*Gelip kolunuza girmek istiyorum,
Ağahlarımı uzatıp, dizinizin dibinde oturmak istiyorum.*

*Mer'adaki atlar serbest bırakılmış,
Atların iplerini bağlamağı unuttum.
Eğeri omzumda taşıyor, atımı takip ediyorum,
Bu atlara nasıl binmeli.*

*Uzaklardan Meng-chin'deki sarı nehri görüyorum,
Söğütler kederden sallanıyolar
Ben esir bir ailenin çocuğuyum,
Han'ların (Çinlilerin) türküsünü anlamıyorum.*

*Kuvvetli bir delikanlının sür'atlı koşan atlara ihtiyacı var,
Sür'aili kaşan atların kuvvetli bir delikanlıya ihtiyaçları var.
Sararmış kırların altına giriyorum (ölüyorum),
Ancak o zaman dişi ve erkek birbirinden ayrılırlar.*

*
* *

5'ler şiir zümresi içine dahildir. Kafiye tarzî oldukça muntazâmdır. Lisan sade, halk dilinde yazılmıştır. His bakımından kuvvetli bir şiirdir. Akıcı ve renkli bir üslûbu vardır. Yazılış tarihi itibariyle eski 'olması lâzımdır; şimal hanedanları kurulmadan önce oraya, buraya dağılmış veyahut harpler dolayısıyla vatanlarından ayrılmak mecburiyetinde kalan Hsiung-nu ailelerinin acı hâtıralarını gösteriyorsa da; netice itibariyle kat'i birşey söyleyemeyeceğiz.

Kadın şiirlerinde bir yer alır. Aynı isim altında başka bir şiir:

Söğüt dalını koparıyorum

(k.25, s. 234 a-b)

*Ata binıyorum, kamçı kullanmıyorum,
Dönüp bir söğüt dalı koparıyorum.
Attan iniyorum, uzun fülütümü çalıyorum,
Gelip, geçenler kederden ölüyorlar.*

*Kapının önünde bir hurma ağacı var;
Senelerdenberi ihtiyarlık nedir bilmiyor.
ihtiyar kadın kızını evlendirmezse,
Kollarında taşıyacak bir torona nasıl sahip olur.*

*Chi-chi nasıl bir, chi-chi,
Kızlar pencere kenarında kumaş dokuyorlar.
Tezgâhın sesini işitmiyorum,
Yalnız, kızların nefes, alışlarını duyuyorum.*

*Kızların nasıl nefes aldıklarını dinliyorum,
Onlara ne düşündüklerini soruyorum.
İhtiyar kadın kızının evlenmesine müsaade ediyor,
Fakat, bû sene,hiç bir haber yok.*

5'ler şiir zümresine dahildir. Nazım şekli çok muntazamdır. Her kıt'anın 2-4 üncü satırları kendi aralarında kafiyelidir. Sosyal bir şiirdir. Aile hayatından, genç kızların tezgâh dokuduklarından bahsediyor. Kelimeler canlı, teşbihler kuvvetlidir. Hayali olmaktan kurtulmuştur.

Aşk da şiirlerini süsler ;

Ti-çh'ü⁶
(k. 25, s, 233 b.)

*Ay parlıyor, yıldızlar akıp gidiyor,
Bana gelip gelmiyeceğini hemen söylemeni istiyorum.*

Her satır 6-7 kelimedenden müteşekkildir. Hisleri okşayan ince bir üslûbu vardır.

Tzu-piao-ma (eflatun at)
(k. 25, s..233 b.)

*Yalnız bir dal bir ağaç yapamaz,
Yalnız bir ağaç bir orman vücuda getiremez.
Sizin süslü yeleğinizi düşünüyorum,
Sizi hiç unutmuyorum.*

Her satır 5 kelimedenden ibarettir. İlk iki satiri darbimesel şekilde başlayan "tipik bir halk türküsüdür. Tasvirler canlı, kelimeler renklidir.

Bir tabiat şiiri:

Lung tepelerinden akan sular⁷
(K. 25, S. 233 a)

*Lung tepelerinden akan sular,
Akarak garba doğru gidiyor.
Bütün ömrümce düşündüm,
Boş sahalarda rüzgâr gibi dolaştım.*

*Garpte Lung sahiline tırmanıyorum,
Kıvrımlı yollardan dokuzuncu defa dönüyorum,
Dağlar yüksek, vadiler derin,
Hafif, hafif ayaklarım acıyor.*

⁶ (Tercüme edilemiyor).

⁷ Lung, Shensi ve Kanahya verilen isim.

*Ellerimle zayıf dalları kopartıyorum,
ince kumlar üzerinde yürüyorum.*

Nazım şekli gayri muntazamdır. Bir tabiat şiiri olmakla beraber izdırap çeken bir ruhun aksisedasıdır. Şekil bakımından kuvvetli değilse de, ifade etmek istediği mana canlı ve kuvvetlidir. Uslup akıcı ve sürükleyicidir.

Çinli şairlerin şimal şiirlerine nazire olarak aynı motif üzerine, fakat daha muntazam bir şekil içinde yazdıkları şiirler.

Yung-t ai
(K. 25, S. 243 b)

*Güneş batarken Yung-t' ai ya çıkıyorum,
Benim güzel sevgilim henüz gelmedi.
Tül perdeli pencereyi nilifer çiçekleri sarmış,
Camlı kapının kanatları açılmış.*

*Çiçeklerin yanında eflatun darçınlar,
Dağılarak, yayılarak yeşil yosunları sarmış
Ay, karanlığın çoğunu aydınlatmıyor,
Sizi bekliyorum, yalnız ve uzaklardayım.*

Satırlar 5 kelimededen ibarettir. Nazım şekli çok muntazamdır. Şiir seçkin kelimelerle süslenmiştir. Şekle verilen kıymet kadar iç cephede işlenmiştir. Hisleri kuvvetli teşbihleri zarif bir aşk şiiridir, İmparator Liang Wu-ti (6 ıncı asır) tarafından yazılmıştır.

Li T'ai-po'nun (M. S. 705-762) güzel bir şiiri, (T'ang devri şairlerinden,

Beyaz burunlu at
(K. 25, S. 235 b)

*Gümüş eğerli beyaz burunlu at,
Çamurluğu yeşil havuz gibi süslü.
İnce bir yağmur yağdığı, ilkbahar rüzgârı çiçekleri düşürdüğü
zaman*

Kamçtmı sallar, güzel barüar kızına, içmeğe giderimi

Chang Hu'nun bir şiiri (T'ang devri şiirlerinden)

Beyaz burunlu at
(K. 25,235 b)

*Barbar kızı için şarap içiyorum,
Her zaman beyaz burunlu atla geliyorum,*

*Suların üzerine atılan nilifer çiçeklerini topluyorum)
Siz de beyaz çiçekleri düşünüyorsunuz.*

Her iki şiir de 5'ler şiir zümresine dahildir. Taşkın bir lirizm içinde o zamanki meyhane hayatından, Çinlilerin çok sevdiği barbar kızlarından bahsediyor. Sürükleyici ve heyecan yaratan bir ahengi var.

Bu şiirlerden başka yine Yüeh - fu'lar külliyyatında Tuz (yen) ve Ts'ih - lo şarkılarından bahsediliyor. Tuz şarkılarından elimizde ancak Hsi - hsi - yen (tercüme edilemiyor) vardır.⁸

Yen kelime tuz manasına gelir. Fakat bir şiirde ancak mecazi bir manada kullanılması lâzımdır. Çin'deki eserler, yen kelimesinin lehe bir kelime olarak güzel, iyi manasına geldiğini ve aynı zamanda saraydaki güzel kadınlara verilen bir isim olduğundan bahseder. Bizde Tuz, kıymetli, pahalı, iyi gibi mecazi manaları içine almıştır. Fakat, Çin fülklöründe Yen kelimesi mecazi manada hiç bir zaman kullanılmamıştır. Onlara göre, yabancı bir kelimedir, doğrudan doğruya kabul etmişlerdir.

. Bunlar arasında bizi en çok ilgilendiren T'u-chüeh-yen (Tukyo) dir. Metni kimin tarafından yazıldığı malûm değildir ve kaybolmuştur.

Ts'ih - lo şarkıları : Elimizde mevcut bu şiiri şimal Ch'i devletinden Hu-lü -Chin yazmıştır (550-490).

*Ts'ih-Lo şarkısı
(K. 86, s. 589)*

*Ts'ih-lo nehri Yin-shan'dadır,
Sema büyük bir çadıra benziyor,
Bütün dünyayı bir kafes gibi örtüyor.
Gök mavi, kırlar geniş, rüzgâr esiyor,
Otlar alçak, inek ve koyunları görüyorum,*

Nazım şekli muntazam değildir. Fakat aksettirmek istediği mana kuvvetlidir.

T'ang devri şairlerinden Wen T'ing-chün'ün evvelki şiire bir naziresi:

*Ts'ih-Lo şarkısı
(K. 86, s. 589)*

*Ts'ih-lo'nun altın ve harap duvarları
Yin-shan'da senelerdenberi çiçek açmıyor.
Çadırın dışında rüzgâr esiyor,
Karagahın önünde ay kumları aydınlatıyor*

⁸ Wei vakayinameleri Ts'ih - lo'yu şimal Çin'de "Yin - shan'da ,, oturmuş bir kavim olarak (Teles'ler) kabul ederler,

*Tibetli çocuç yeşim taşı fültünü çalıyor,
Barbar kızı çiçekli bir halde dansediyor.
Nehrin cenubundaki yabancıya gülüyor,
Erikler açdığı zaman evine dönmüyor.*

5 ler şiir zümresine dahildir. Nazım şekli çok muntazamdır. Lisan temiz ve düzgün, tabiat tasvirleri canlı ve kuvvetlidir.

Mu Lan şarkısı

Çin edebiyatında da mühim bir rolü olan ve yine Yüeh-fu'lar külliyyatında bulunan Mu Lan şarkısı buraya kadar bahsettiğimiz şarkı ve şiirlerden daha başka bir hususiyet gösterir. Evvelki şiirler hiçbir şekilde epik bir yazıyet göstermemiş, daima dasitanı olmaktan uzak kalmışlardır. Biz bunu daha ziyade Çin'in tesiri ve o muhitin icap ettirdiği bir vakia olarak kabul edeceğiz. Fakat, Mu Lan şarkısı bizde daha başka fikirlerin doğmasına yardım ediyor. Evvelâ, bu şiiri okurken romantik bir tesir altında kaldığımızı hissediyoruz; daha derinleştikçe epik bir nüvvenin mevcudiyetini seziyoruz. Diğer şiirlerde bir topluluğun ifadesi anlaşıldığı halde, burada ferdi bir karakter, kahramana kahramanlığa ait bir şey görüyoruz. Bununla beraber bu şarkının bir epope olmadığı, ancak dasitanı bir hava yarattığını söyleyebileceğiz.

Bu şiirin nazım şekli de başkadır; oldukça serbesttir. Satırların bazısı 5, 7 ve bazısı da 9 kelimededen ibarettir. Kafiye tarzı da hiç muntazam değildir.

Mu Lan şarkısının kimin tarafından yazıldığı malûm değildir. Yazılmış tarihi üzerinde bir çok fikirler ileri sürülmüştür. Bizi en ziyade ikna eden Hu Shı'nın fikridir. O, bu şiirin m. s. 4 üncü asırda yazıldığını ileri sürer. Hakikaten bu devir harplerin en çok olduğu bir zamandır ki Mu Lan'ın bunlardan birisine iştirak etmesi pek muhtemeldir o zamanki uslu da bunu kuvvetle teyit ediyor.

En yüksek aile ve vatan sevgisini en içten duygularla aksettiren ve kahramanlığın büyük bir timsali olan MU LAN şarkısı:

(K.25, s.235)

Tse, ise yine tse, tse,

Mu Lan kapı yanında kumaş dokuyor.

Tezgâhın sesi işidilmiyor,

Yalnız: genç kızın nefes alışı duyuluyor

Kıza ne düşündüğünü soruyorum.

Kıza neyi hatırladığını soruyorum

Kız bir şey düşünmüyor,

Kız birşey hatırlamıyor.

Dün gece askerî sevkıyatı gördüm,

Ko-han alt not büyük seferberlik ilân etti⁹.

Askerî liste 12 parçadır,

⁹ K'o-han, hakan demektir.

*Her listede bahamın ismi de var.
Babamın büyük oğlu yok,*

*Mu Lan'ın (benim) ağabeğsi yok.
Pazardan bir at ve eğer almak istiyorum,
Babamın yerine cepheye gideceğim.
Şark pazarından güzel bir at aldı,*

*Garp pazarından bir eğer aldı,
Cenup pazarından bir gem aldı,
Şimal pazarından da uzun bir kamçı aldı.
Sabahleyin ebeveynine veda edip ayrıldı,*

*Akşamleyin sarı nehrin sahilinde dinlendi.
Artık ebeveynin ve kızların seslerini işitmiyordu.
Yalnız, sarı nehrin çağlayışını duyuyordu.
Sabahleyin sarı nehre veda edip gitti,*

*Akşam Hei-shan tepelerine vardı ¹⁰
Artık ebeveynin ve kızların seslerini işidemiyordu,
Yalnız, Yen-shan barlarının atlarının kişnemeleri duyuluyordu.¹¹
1000 li kadar yaya olarak cepheye kadar yürüdü,*

*Geçit ve dağlardan uçar gibi geçti.
Şimal rüzgârı gürültüler getiriyor,
Karlar demir elbise üzerinde pırıldıyor.
General ve zabitlerin yüzlercesi harpte ölüyor,*

*Askerler on sene sonra dönüyor,
imparatorun huzuruna çıkıyorlar,
Onlar 12 rütbe veriyor,
Yüzlec ve binlerceden fazla hediyeler dağıtıyor.*

*Ko-han onlara ne arzu ettiklerini soruyor,
Mu Lan hiç bir şey istemiyor,
Yalnız, iyi bir at istiyor,
K'o-han çocuğu yurduna gönderiyor.*

*Ailesi kızlarının geldiğini işidiyor,
Şehrin dışına karşılamağa çıkıyorlar,
Kız kardeşi ablasının geldiğini duyuyor,
Kapı eşiğinde yüzünü boyuyor,*

*Küçük erkek kardeşi ablasının geldiğini işidiyor,
Çakısını biliyor, koyun ve domuzlara gidiyor.*

¹⁰ Hei-shan, Yehol (şimal Çin) de bir dag.

¹¹ Yen-shan, Yen-chih-shan olması lâzım, Kansu'da bile dağdır. Bu yer Hsiung-nu ların eski yurtlarıdır.

*Şarktaki odamın kapısını açtım,
Garp taraftaki sedirin üstüne oturdum,*

*Harp elbiselerimi çıkardım,
Eski zamanlardaki elbiselerimi giydim.
Pencerenin kenarında güzel saçlarını taradı,
Aynanın karşısında başına bir gül taktı.*

*Kapıdan çıktı, arkadaşlarını karşıladı,
Arkadaşları hayrette kaldılar.
12 seneyi birlikte geçirmişlerdi,
Mu Lan'ın kadın olduğunu anlamamışlardı.*

*Erkek tavşanların ayakları birbirine çarpar,
Dişi tavşanların gözleri şaşkın bakar,
Çift tavşanlar yan yana gider,
Benim erkek veya kadın olduğum nasıl fark edilir?*

Türk Edebiyatına eski Türk şiirlerini tanıtmak gayesiyle bana verilmiş olan bu küçük etüdün üzerinde yardımları dokunan değerli Profesörüm Dr, Eberhard'a teşekkürlerimi sunmağı burada bir ödev bilirim.